
ارائه مدل تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی

فاطمه قوامی کومله^۱، رسول نظری^{۲*}، رضا شجیع^۳

ص.ص: ۱۴۰-۱۲۰

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۶/۲۶

تاریخ تصویب: ۹۹/۱۱/۰۴

چکیده

پژوهش حاضر تلاشی برای ارائه مدل تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی است که در زمره تحقیقات کیفی-کمی می‌باشد و از لحاظ هدف کاربردی، از نظر نوع راهبرد؛ پژوهشی آمیخته (کیفی و کمی) از نوع اکتشافی است و به لحاظ روش اجرای پژوهش، از روش گراندتئوری (نظریه بنیادی)^۲ بهره می‌برد. جامعه آماری پژوهش ۱۶ نفر مدیران و متخصصین و خبرگانی می‌باشد که در زمینه ورزش، تخصص علمی و اجرایی دارند. روش نمونه گیری به صورت نظری است و انجام مصاحبه‌ها تا حد اشباع نظری ادامه یافت. تجزیه و تحلیل اطلاعات در بخش کمی نیز با استفاده از تکنیک فرآیند تحلیل سلسله مراتبی فازی و نرم افزار اکسپرت چویس با ۳۸۴ نمونه پرسشنامه انجام شد. یافته‌های پژوهش در بخش کیفی نشان می‌دهد، پس از غربالگری کدگذاری‌های اولیه مجموع ۳۰۷ کد اولیه (کد باز) شناسایی شده است. جهت دسته بندی دقیق تر با مقایسه کدها، مشابه در یک طبقه کنار هم قرار گرفته و دسته بندی اولیه ای از کدها به تعداد ۱۲۰ کد استخراج گردید که در مرحله انتخابی ۱۹ مقوله اصلی دسته بندی شد که در قالب یک مدل پارادیمی شامل شرایط علی، شرایط مداخله‌گر، شرایط زمینه‌ای و پیامدها تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی قرار گرفت. بر اساس نتایج تخمین پژوهش می‌توان بیان کرد که مدیران با توجه و تقویت راهبردهای تحریک تقاضا برای ورزش، عوامل؛ رسانه‌ها، اقتصادی، سیاسی، انسانی، اجتماعی، توسعه فرهنگ ورزش و توجه به ورزش همگانی و تربیتی را در دستور کار خود قرار دهند.

واژه‌های کلیدی: تحریک تقاضا، فرآیند تحلیل سلسله مراتبی، ورزش، جامعه ایران

^۱ . دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان.

fatemehghavami@gmail.com

^۲ * دانشجوی گروه مدیریت ورزشی دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان

nazarirasool@yahoo.com

^۳ استادیار گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران. ایران.

rezashajie@gmail.com

Presenting a Model to Stimulate Demand for Sports in Iranian Society

Ghavami Komle, F¹., Nazari, R²., Shaji, R³

Abstract

Movement patterns disorders can lead to injury, although can result from athletes' injuries and the absence of proper rehabilitation. Studies on risk factors are necessary to prevent sports injuries. The present study aimed to predict predisposed athletes according to injury history and functional movement screen test (FMS). Twenty-seven professional female athletes (15 handball and 12 futsal athletes aged 20.67 ± 4.35 and $21/58 \pm 3/05$ years old respectively) participated in this cross-sectional study. At first, the consent form and personal information were completed by the subjects, and their injury history was recorded according to the standard injury history form, and then they participated in the FMS test. Subsequently, athletes' injuries were recorded during training and competition for a period of 6 months. Data were analyzed by Kappa, t-test, Fisher exact test, and Regression logistic with SPSS and alpha level set at $\alpha=0.05$. The results of the study showed that the history of injury can significantly predict FMS test scores ($P < 0.05$). In addition, athletes with a history of injury are more predisposed to injury. Athletes with a history of injury and FMS scores less than 17 were more 4 times predispose to sports injury than athletes with FMS scores above 17. Coaches, athletic trainers, therapists, and sports rehabilitators can design an accurate and effective injury prevention model by taking an injury history and performing FMS in line with other pre-season participation examinations.

Keywords: Injury history, Female athletes, Functional movement screening, Risk factors

¹ . PhD student of sport management, Esphahan Branch, Islamic Azad University, Esphahan, Iran. fatemehghavami@gmail.com

² . Associate professor of sport management, Esphahan Branch, Islamic Azad University, Esphahan, Iran. *Corresponding Author: nazarirasool@yahoo.com

³ . Assistant professor of sport management, Payame Noor University, Tehran, Iran. rezashajie@gmail.com

مقدمه

ورزش، پدیده سازمان یافته اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم است که در طی این دوران، ابعاد اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی به خود گرفته و از جنبه‌های گوناگونی قابل بررسی است. یکی از مهم ترین جنبه‌های آن، همگانی بودن آن است که در گذران اوقات فراغت می‌تواند نقش ویژه‌ای ایفاء کند. ورزش همگانی با هدف افزایش مشارکت تمام گروه‌های اجتماعی و فراهم کردن تکثرگرایی ورزشی، تقویت ورزش قهرمانی، ورزش رقابتی، تفریحات سالم و ورزش تفریحی پایه گذاری شده است (قادری و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۴۱). ورزش، یک ابزار چند بعدی با تاثیرات گسترده جایگاه می‌باشد که نقش ارزشمند خود را در اقتصاد، سلامتی افراد، در آموزش و پرورش مردم به ویژه نسل نوجوان و جوان، در ایجاد روابط اجتماعی بین مردم و پیشگیری از ابتلا به بیماری ها و مفساد اجتماعی و غیره متجلی ساخته است (جوادی پور و سمیع نیا، ۱۳۹۲: ۱۶).

صنعت ورزش عنصر پیش برنده در اقتصاد و همچنین عنصر فعال، در شکل گیری هویت شخصی است و اهمیت بسزایی در هر دو سطح خرد و کلان اقتصادی دارد. امروزه هر فرد بخاطر توسعه سریع صنعتی شدن در جمعیت، افزایش سرعت، وسایل نقلیه و مواد مصنوعی و غیره تمایل دارد از نظر جسمی، سالم باشد؛ لذا تبیین عوامل مؤثر در رشد و توسعه این ابزار می‌تواند در نیل به اهداف و سیاست های استراتژیک کشورها مؤثر واقع شود. سیر تحول ورزش در زندگی، با بازی کردن که لازمه رشد و تکامل کودک است، شروع می شود و سپس به ورزشی که رقابت در آن مطرح است، ادامه می یابد. این رقابت ابتدا به صورت غیررسمی می‌باشد و در تکامل خود به ورزش رقابتی سازمان یافته که همان ورزش قهرمانی و حرفه‌ای است، منتهی می‌گردد. به صورت کلی تقسیم‌بندی‌های متنوعی از ساختار ورزش در دنیا وجود دارد (پورکیانی و همکاران، ۱۳۹۶: ۷۲-۵۵).

در این راستا آمورس آگیلارو همکاران^۱ (۲۰۲۰) در مطالعه ای به تاثیرات ورزش بر روی حافظه پرداختند و عنوان نمودند؛ ورزش و فعالیت‌های مربوط به آن، جایگاه مهمی در فرهنگ جوامع پیدا کرده است که می‌تواند به عنوان بخش مهمی از سبک زندگی سالم و بهداشتی در درمان و پیشگیری استفاده شود. فعالیت ورزشی بر سطوح فعلی خود کارآمدی افراد و جهت‌گیری صحیح در انتخاب اهداف زندگی، تاثیر به سزایی دارد (مک کراری و همکاران^۲، ۲۰۱۸). کریمی و همکاران (۱۳۹۶)، فلاحتی و همکاران (۱۳۹۶) و پلونیسکی و همکاران (۲۰۱۸) در تحقیق خود بیان نمودند؛ ورزش و فعالیت بدنی منظم، ارتباط معنی-داری با سطح کیفیت زندگی دارد و می‌توان چنین استنباط نمود که با افزایش مشارکت ورزشی، کیفیت زندگی نیز بهبود می‌یابد. تقویت سلامتی جسمی در جامعه و رشد اقتصادی ناشی از تاثیرات ورزش در روح و جسم نیروی کار و ایجاد امنیت در اثر جلوگیری از روی‌آوری جوانان به رفتارهای خلاف، از دیگر ابعاد مهمی است که موجب توجه بیشتر فعالان اقتصادی به مقوله ورزش شده است.

1. Amorós & et al

2. McCreary, Miller-Perrin, Trammell

ورزش از طریق ایجاد تقاضا برای خدمات و کالاهای ورزشی و ایجاد جذابیت برای اجتماعات، زمینه های لازم برای توسعه کارآفرینی را نیز فراهم می کند و همچنین کارآفرینی از طریق ایجاد کسب و کار ورزشی در تولید لوازم و تجهیزات ورزشی و ارائه خدمات ورزشی و توسعه کسب و کارهای ورزشی به توسعه ورزش کمک می کند. توسعه به معنی بازسازی جامعه بر اساس اندیشه های جدید تعبیر می شود (لایتینن و مریستو^۱، ۲۰۱۸: ۴) و یک نوع دگرگونی اجتماعی است که برای دست یابی به نیازها و خواسته های انسان در محیط ایجاد می شود. انسان ها تلاش می کنند محیط زیست و اجتماع خود را در جهت پاسخ گویی به نیازهای خویش دگرگون کنند. افکار و عقاید مدرن حول اقتصاد مدرن سرمایه داری شکل گرفته اند و در نتیجه توسعه ورزش ملی، بخش مهمی از توسعه اقتصادی- اجتماعی ملی است. توسعه ورزش در نهایت به سیاست ها، فرآیندها و اقداماتی منجر می شود که از ترکیب آن ها تلاش می شود فرصت ها و تجارب ورزشی برای همه افراد به وجود آید که این مفهوم با چند مفهوم دیگر مانند ورزش همگانی، مشارکت ورزشی و ورزش قهرمانی، ورزش حرفه ای و ورزش نخبه پیوند خورده است (نظری، ۱۳۹۷: ۳۰)، در واقع اصول توسعه ورزش در همبستگی زمانی خود متنوع است (برگ و همکاران^۲، ۲۰۱۹: ۴۳۲).

در یک تقسیم بندی دیگر، مدل مول^۳ و همکاران (۲۰۰۵) یکی از مدل های شناخته شده در رویکرد سلسله مراتبی ورزش است. آن ها برای ساختار ورزش به ترتیب چهار بخش ورزش آموزشی (تربیتی)^۴، ورزش همگانی و تفریحی^۵، ورزش قهرمانی^۶ و ورزش حرفه ای^۷ متصور شده اند. در هر یک از این بخش ها شاخص های متعددی برای توسعه یافتگی وجود دارد. در قاعده هرم، ورزش آموزشی و تربیتی و در رأس آن ورزش حرفه ای قرار دارد. بیشترین سطح شرکت کردن مربوط به قاعده هرم است و هرچه به رأس هرم نزدیکتر می شویم، از تعداد شرکت کنندگان در ورزش کاسته می شود. گسترش ورزش و پس از آن رشد ورزش تفریحی باعث افزایش مشارکت عمومی مردم در ورزش خواهد شد. این مدل خود بیانگر گرایش و روند رو به رشد همگانی شدن ورزش در هزاره سوم میلادی است، به طوری که می توان عنوان کرد ورزش آموزشی در سطح بسیار گسترده انجام می شود، پس از آن علاقمندان به سمت ورزش تفریحی رهنمون می شوند. از این طریق افراد مستعد به سمت ورزش قهرمانی و افراد نخبه به سمت ورزش حرفه ای خواهند رفت و ورزش آموزشی و تفریحی به عنوان پشتوانه ای برای ورزش قهرمانی و حرفه ای تبدیل خواهد شد. با این تفسیر توسعه تربیت بدنی و ورزش، رکن اصلی نیروی انسانی سالم، تندرست و با آمادگی جسمانی بالا به شمار می آید. ورزشی اثربخش خواهد بود که نظام مند برنامه ریزی شود و دارای انعطاف لازم باشد. برای رسیدن به این اهداف عالی، سیاست های کلی در

¹. Laitinen & Meristö

². Berg, Fuller, Hutchinson

³ Mull

⁴ Educational Exercise

⁵ Sport for All

⁶ Athletics Sport

⁷ Professional Sport

جامعه باید حول چهار محور اساسی ورزش همگانی، ورزش‌های کاربردی، ورزش قهرمانی، ورزش حرفه-ای برنامه‌ریزی شود (قادی و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۴۲).

در مدلی دیگر که شیوری^۱ و همکاران (۲۰۰۹) ارائه دادند، در قاعدهٔ هرم و در سطح گسترده ورزش آموزشی و مقدماتی وجود دارد و در سطح بعدی آن همگانی و قهرمانی در یک سطح قرار دارند و در سطح بالا و رأس هرم، ورزش حرفه‌ای وجود دارد. در مدل مشارکت ورزش‌گرین^۲ (۲۰۰۷) در قاعدهٔ هرم ورزش‌های همگانی و در سطوح بالاتر به ترتیب ورزش با سطح عملکرد بالا (قهرمانی) و در نهایت در رأس هرم ورزش حرفه‌ای قرار دارد. هرچند فعالیت‌های ورزشی در ایران در هریک از این بخش‌ها وجود داشته و پیگیری می‌شود، اما مسئله‌ای که وجود دارد، عدم اولویت بندی دقیق در برنامه‌ها و فعالیت‌های ورزشی کشور با نگاه توسعهٔ ورزش قهرمانی و حرفه‌ای می‌باشد (شعبانی، ۱۳۹۶: ۹۴). کشورهای توسعه یافته برای دستیابی مؤثر به اهداف خود، سلامت نیروی انسانی و در نتیجه فعالیت‌های ورزشی را در اولویت سیاست‌ها و برنامه‌های خود قرار داده‌اند تا از این رهگذر بتوانند جایگاه بالاتری را در مناسبات بین‌المللی کسب کنند. در این بین ورزش قهرمانی به ایجاد انگیزه، خودباوری و شور و نشاط، بروز استعدادها، کنترل هیجانات، جامعه‌پذیری، هویت بخشی و باور و غرور ملی منجر شده و اهمیت ویژه‌ای دارد (سجادی و همکاران، ۱۳۹۶: ۲۴).

در این میان مشارکت از جمله مقولاتی است که در دوره معاصر مورد توجه بسیاری از صاحب نظران و رهبران جوامع مختلف قرار گرفته است. مشارکت جامعه و حضور اقشار جوان به عنوان آینده سازان مملکت، در فعالیت‌های اجتماعی و به خصوص ورزش و تربیت بدنی، تاثیر مهمی در توسعه یک کشور دارد، بنابراین ورزش جوانان به عنوان قشر عظیم یک جامعه با توجه به تحرک، پویایی و نقش بسیار مهم آن در پیشرفت کشور، همیشه مورد توجه سیاست مداران، حاکمان و صاحب‌نظران بوده است (فلاحی و شکاری، ۱۳۹۶: ۲). در نتیجه نهاد ورزش به سبب فوایدی که به انسان‌ها می‌رساند، همواره از ماندگارترین نهادهای تاریخ بوده است و منافع غیر قابل انکاری در زندگی شهروندی دارد؛ اما با وجود این شواهد گسترده درباره منافع شناخته شده فعالیت بدنی و مشارکت ورزشی، هنوز هم گزارش‌هایی از سراسر دنیا، نشان دهنده در صد بالای افراد غیر فعال است، بنابراین نیاز به مداخلاتی برای تغییر این رفتارها به شدت احساس می‌شود، زیرا فعالیت بدنی بخش اساسی سلامت عمومی در جامعه است. به همین دلیل سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی در برنامه خود در راستای ایجاد نشاط اجتماعی برای مسئله فعالیت بدنی و تندرستی اهمیت خاصی قائل می‌شوند (طالبی و همکاران، ۱۳۹۵: ۶۳۴).

به عقیده‌ی آصفی و همکاران (۱۳۹۳)، علی‌رغم افزایش آگاهی عمومی جامعه درباره عوارض و پیامدهای ناشی از بی‌تحرکی و پیامدهای مثبت انجام فعالیت‌های ورزشی، هنوز درصد مشارکت مردم کشورمان در ورزش بسیار کم است. در حال حاضر منابع دولتی آمار مشارکت مردم در ورزش همگانی کشور را ۲۳ درصد بیان می‌کنند، اما منابع غیر رسمی آمار مشارکت را پایین‌تر از این دانسته‌اند که با این همه، نسبت به خیلی از کشورهای پیشرفته دنیا، آمار بسیار پایین می‌باشد (پارساجو و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۴).

¹ Shilbury

² Green

ورزش به سبب فوایدی که به انسان‌ها می‌رساند، همواره از ماندگارترین نهادهای تاریخ بوده است و منافع غیر قابل انکاری در زندگی شهروندی دارد؛ اما با وجود این شواهد گسترده درباره منافع شناخته شده فعالیت بدنی و مشارکت ورزشی، هنوز هم گزارش‌هایی از سراسر دنیا، نشان دهنده در صد بالای افراد غیر فعال است، بنابراین نیاز به مداخلاتی برای تغییر این رفتارها به شدت احساس می‌شود، چون فعالیت بدنی بخش اساسی سلامت عمومی در جامعه است. سلامت عمومی اجتماع تحت تاثیر زندگی در دنیای صنعتی امروز با چالش‌های زیادی روبرو است؛ به طوری که این نوع زندگی ابتکار عمل سریع را از انسان گرفته و او را دچار فقر حرکتی کرده و این فقر حرکتی مشکلات عدیده جسمی، روانی و اجتماعی را برای وی پدید آورده است. به همین دلیل سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی در برنامه خود در راستای ایجاد نشاط اجتماعی برای مسئله فعالیت بدنی و تندرستی اهمیت خاصی قائل می‌شوند. ورزش به عنوان راه حل راهبردی، وسیله‌ای ارزان قیمت و فرح بخش جهت حل مشکل فقر حرکتی و ایجاد نشاط اجتماعی به نحوی مطلوب می‌تواند به کار گرفته شود (بنار و همکاران، ۱۳۹۷: ۲۳۴-۲۱۷).

به هر حال آن چه که بیش از هر نکته‌ای جلب توجه می‌کند؛ رفاه جسمانی، روانی و اجتماعی است. اما در این زمینه یک معضل اصلی، درصد پایین مشارکت جامعه ایران در ورزش و همچنین کم تحرکی اقشار مختلف جامعه است که به عنوان چالشی بزرگ می‌تواند زمینه ساز به خطر افتادن سلامت عمومی مردم و افزایش روز افزون ناهنجاری‌های جسمانی و بروز بیماری‌های ناشی از کم تحرکی در میان مردم شود. که این امر زنگ خطری برای مسئولان می‌باشد؛ ضرورت انجام این پژوهش نیز همین مسئله می‌باشد که توجه به ورزش قهرمانی، ایجاد انگیزه، خودباوری، افزایش تحرک در میان اقشار مختلف جامعه و همچنین توجه به مسئله سلامت عمومی می‌تواند مسئولان را در تدوین، مدیریت و برنامه‌ریزی بهتر یاری نماید که ارائه مدل تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی بخاطر تعداد اندک مطالعات صورت گرفته در داخل کشور، می‌تواند خلاء پژوهشی در این حوزه را تکمیل نماید. بنابراین سوالی که در پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی برای آن می‌باشیم؛ شناسایی عوامل موثر بر تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی می‌باشد که با طراحی مدل الگوی جامع تحریک تقاضا برای ورزش از بعد شرایط علی، مداخله‌گر و زمینه‌ای، راهبردها و پیامدهای گزارشگری پایداری و به روش نظریه گراند تئوری به بررسی و ارائه پیشنهادات در این زمینه پرداخته می‌شود که در ادامه به تفصیل مورد بررسی واقع می‌شود.

روش تحقیق

پژوهش حاضر با توجه به هدف مطالعه کاربردی و از منظر بعد زمانی^۱، مقطعی است. از نظر نوع راهبرد، پژوهش آمیخته (کیفی و کمی) از نوع اکتشافی است و به لحاظ روش اجرای پژوهش، از روش گراند تئوری (نظریه بنیادی)^۲ بهره می‌برد. روش گراند تئوری^۱ شامل سبک‌های متعددی است که در این پژوهش از رهیافت ظاهر شونده مربوط به روش گلیزر (۱۹۹۲) برای تحلیل داده‌ها استفاده می‌شود.

^۱. مصاحبه‌ها در سال ۱۳۹۹ انجام شده است

^۲. تئوری بر خواسته از داده‌ها (نظریه بنیادی) یک روش پژوهشی استقرایی و اکتشافی است که به پژوهشگر در حوزه‌های موضوعی گوناگون امکان می‌دهد تا بجای اتکا به تئوریهای موجود و از پیش تدوین شده خود به تدوین تئوری و گزاره اقدام نماید.

روش تحقیق بخش کیفی، روش داده بنیاد است. جامعه آماری شامل متخصصان و خبرگان موضوع شامل؛ مدیران، متخصصین ورزشی، اساتید دانشگاه هستند که با استفاده از روش نمونه‌گیری نظری^۱ انتخاب شده‌اند. منظور از نمونه‌گیری نظری، نوعی نمونه‌گیری هدفمند است که تمرکز آن بر تدوین نظریه است. در این روش پژوهشگر افراد مطلع را انتخاب می‌کند تا بتواند در فرآیند گردآوری، داده‌های مورد نیاز را غنی کند و امکان ساختن نظریه فراهم شود. ادامه مصاحبه‌ها براساس فن گلوله برفی^۲ ادامه یافت، بدین صورت که هر مصاحبه شونده افراد بعدی را معرفی می‌کند. مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری^۳ ادامه یافته و بدلیل نبودن مفاهیم جدید در مصاحبه‌ها، با ۱۶ نفر به پایان می‌رسد. همچنین معیار انتخاب مصاحبه شونده‌گان افراد با حداقل ۴ سال سابقه مدیریت و حداقل مدرک کارشناسی ارشد می‌باشد. ابزار گردآوری داده‌ها در بخش کیفی مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته است که در نهایت مفهوم پردازی موضوع مد نظر با استفاده از کدگذاری باز^۴، محوری^۵ و انتخابی^۶ و با استفاده نرم افزار مکس کیودا^۸ صورت گرفته است.

روش تحقیق بخش کمی در این مطالعه با استفاده از تحلیل سلسله مراتبی فازی و نرم افزار آماری اکسپرت چویس انجام شد. جامعه آماری شامل کارکنان و مدیران سازمان های ورزشی در سال ۱۳۹۹ هستند. تعداد نمونه طبق جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۰) در نظر گرفته شده است و تعداد ۳۸۴ پرسشنامه در این پژوهش تحلیل شده است. این تعداد حجم نمونه در سطح خطای ۵ و سطح اطمینان ۹۵ درصد قابل اطمینان هستند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بوده و با مقیاس درجه بندی (کاملاً مخالفم ۱، مخالفم ۲، نظری ندارم ۳، موافقم ۴، کاملاً موافقم ۵) مورد ارزیابی قرار گرفت. روایی و پایایی آن روایی صوری و محتوایی پرسشنامه را چند تن از متخصصان تأیید کردند و روایی سازه نیز با استفاده از تکنیک فازی مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ (۰/۸۷) محاسبه شد. همچنین فرایند شکل‌گیری پرسشنامه بدین صورت بوده که پس از تأیید ارتباط مفاهیم استخراج از بخش کیفی پژوهش، کدهای باز استخراج شده در قالب پرسش مطرح شده‌اند و در مراحل بعدی کدگذاری (کدگذاری محوری و انتخابی) ترکیب شده پرسش‌های تحقیق را شکل داده‌اند.

یافته های پژوهش:

مرحله اول پژوهش: بخش کیفی

کدگذاری باز و محوری:

برای تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها، از نرم افزار تحلیل داده‌های کیفی MAXQDA12 استفاده گردید. در کدگذاری باز، مصاحبه‌های پیاده شده در قالب فرمت docx وارد نرم افزار

1. Grounded Theory

2. Theoretical sampling

3. Snowball

4. Theoretical saturation

5. Open Coding

6. Axial Coding

7. Selective coding

8. MaxQda 2018

MAXQDA می‌شود و سپس با مطالعه خط به خط، کدها به بخش هایی از مصاحبه‌ها نسبت داده می‌شوند، حاصل این مرحله ۳۰۷ کد می‌باشد.^۱

در مرحله دوم، با مقایسه مستمر و چندین باره کدهای توصیفی تولید شده در مرحله قبل، کدهای محوری ایجاد شده است. برای تولید کدهای محوری چندین کد توصیفی در زیر چتر یک کد محوری جمع شده است. کدهای محوری گاه از ترکیب چند کد توصیفی، گاه از آوردن چند کد توصیفی در زیر یک کد توصیفی موجود و گاه از جمع چند کد توصیفی زیر یک کد محوری تولید شده توسط محقق به وجود آمد. در جداول زیر، نتایج حاصل از کدگذاری باز و محوری در خصوص راهکارهای عملیاتی شدن تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی نشان داده می‌شود که حاصل این مرحله ۱۲۰ کد محوری می‌باشد.

جدول ۱: نتایج حاصل از کدگذاری باز و محوری برای مقوله عوامل سازمانی

ردیف	عوامل	مقوله ها
۱	عوامل سازمانی	سند توسعه ورزش های همگانی
۲		توسعه کمی و کیفی دسترسی به ورزش های همگانی
۳		ترویج ساختار مدیریتی ورزش های همگانی
۴		گسترش، توجه به ورزش برای کاهش آسیب های اجتماعی در کنار توجه به ورزش قهرمانی
۵		همکاری نهادها و دستگاه های دولتی و غیردولتی
۶		استفاده از زمین های بلااستفاده در حاشیه شهرها و روستاهای فاقد امکانات ورزشی
۷		توسعه تربیت بدنی و ورزش همگانی
۸		خصوصی سازی باشگاه ها برای ارائه کیفیت بهتر به روز و نوآور بودن باشگاه های خصوصی
۹		همکاری شهرداری و سایر سازمان ها با وزارت ورزش
۱۰		استفاده وزارت ورزش از پارک ها و بوستان ها و تجهیزات پارکی
۱۱		توسعه زیر ساخت های برنامه محور در کشور در حوزه ورزش
۱۲		فعالیت آموزشی سلامت محور توسط وزارت بهداشت و ورزش جوانان کشور
۱۳		برگزاری مسابقات رسمی و بین المللی در مدارس
۱۴		مشارکت بخش دولتی و غیردولتی در مراکز ورزشی
۱۵		توانمندسازی بخش های خصوصی
۱۶		تشویق افراد بابت ورزش
۱۷		در نظر گرفتن سفرهای ورزشی یا جایزه ورزشی بابت ورزش کردن
۱۸		برگزاری همایش ها و تقدیم جوایز نقدی و معنوی
۱۹	فرهنگ باورها، عقاید و	توجه به باورهای فرهنگی مردم
۲۰		ترویج فرهنگ ورزشی و تحرک در جامعه و نهادینه کردن آن
۲۱		تدوین چشم انداز فرهنگی کشور در افق ۱۴۰۴

^۱. بخاطر محدودیت در تعداد صفحات، نتایج ۳۰۷ کد باز قابل ارائه برای علاقمندان می‌باشد.

تقویت و ترویج ارزش های اسلامی و فرهنگی در ورزش بانوان		۲۲
ترویج ورزش های ملی و بازی های بومی و قومی		۲۳
تقویت و ترویج ارزش های اسلامی و فرهنگی در ورزش بانوان		۲۴
تبیین، ترویج و تبلیغ فرهنگ عفاف		۲۵
ایجاد انگیزه در افراد		۲۶
نهادینه کردن فرهنگ تحرک در خود و خانواده و محیط کار		۲۷
اصلاح و نگرش باورهای عمومی		۲۸
بودجه برای انگیزش مردم به ورزش کردن	عوامل اقتصادی	۲۹
فراهم کردن امکانات و تجهیزات مناسب		۳۰
افزایش سرمایه و امکانات و تجهیزات		۳۱
ایجاد و توسعه مجتمع های چندمنظوره ورزشی		۳۲
توسعه، تجهیز و گسترش امکانات		۳۳
درآمد زایی زیرساخت های وزارت ورزش		۳۴
سرمایه گذاری سازمان های غیردولتی		۳۵
برنامه های اجرایی در سطح ملی و فراملی	عوامل سیاسی	۳۶
سیاست گذاری حاکمان و سیاست گذاران با تفکر		۳۷
استفاده از مکانیزم های یارانه ای توسط دولت		۳۸
ارزشیابی و نظارت بر اجرای سیاست ها و برنامه ها		۳۹
پیگیری و نظارت قوی مسئولان، وجود دستورالعمل های اداری		۴۰
افزایش سطح آگاهی مردم از طریق رسانه ها	عوامل رسانه	۴۱
ایجاد سایت برای پرسش و پاسخ و مطرح کردن ایده های افراد		۴۲
ساخت کلیپ ها آموزشی از جمله کلیپ های که با حجم کم		۴۳
پیام های تلویزیونی		۴۴
پرداختن رسانه ها به ورزش قهرمانی		۴۵
جامعه پذیری	عوامل اجتماعی	۴۶
توسعه برنامه های کاربردی، نوآورانه و جذاب ورزشی		۴۷
ایجاد مسیرهای مناسب و طولانی در شهرها برای پیاده روی مردم، دو چرخه سواری و اسکیت		۴۸
احیای بازی های سنتی و بومی مناسب		۴۹
داشتن خدمات متنوع در مکان های ورزشی		۵۰
راحت و امن بودن مکان های ورزشی		۵۱
گسترش فضا های استاندارد ورزشی		۵۲
گسترش فضاهای ورزشی استاندارد با امنیت بالا		۵۳
استانداردسازی فضاهای بازی		۵۴
برنامه ریزی، نظارت و ارزیابی عملکرد فرهنگی جامعه ورزشی		۵۵
استفاده مؤثر خانواده از اوقات فراغت به صورت جمع		۵۶
ایمن پیاده روی خانوادگی سازی خانواده		۵۷
استقرار نظام پایش و مراقبت سلامت		۵۸
توجه به ورزش قهرمانی		۵۹

وجود نیروی انسانی متخصص و تحصیل کرده جهت ارتقا نیاز	عوامل انسانی	۶۰
تربیت نیروی متخصص		۶۱
تهیه شناسنامه ورزشی		۶۲
کم تحرکی افراد		۶۳
داشتن شناسنامه سلامت		۶۴
توانمند سازی منابع انسانی		۶۵
توجه به سلامت زنان به معنای برخورداری از سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی		۶۶
درمان بسیاری از بیماری ها با ورزش		۶۷
مشارکت افراد در ورزش های انفرادی و معنا بخشیدن به آن		۶۸
فرهنگ سازی مناسب ورزش بانوان در کشور	۶۹	
داشتن سیستم الکترونیکی برای کنترل سلامت (تست گرفتن).	تکنولوژی	۷۰
ایجاد سیستم های پایش اطلاعات و ارزیابی با رویکرد مشترک		۷۱
ساخت نرم افزارهای ورزشی و نصب در گوشی		۷۲
تمرینات متفاوت جهت تقویت قسمت های مختلف بدن با نرم افزار	حقوقی	۷۳
اصلاح قوانین، مقررات و برنامه ها و ساختارهای حقوقی، اقتصادی و فرهنگی		۷۴
ایجاد ساختارهای حقوقی ورزشی در جهت مبارزه ساختارمند با ناهنجاریهای اخلاقی و فرهنگی		۷۵
حقوق و فرصتهای برابر افراد جامعه اعم از زن و مرد و بدون تبعیض بین آنان		۷۶
تدابیر لازم جهت اصلاح قوانین، مقررات و برنامه ها و ساختارهای حقوقی		۷۷
استفاده از بیلبردهای تبلیغاتی در سطح شهر و مراکز بهداشتی	تبلیغات	۷۸
جذب مردم برای ورزش کردن به وسیله افزایش تبلیغات		۷۹
اطلاع رسانی مزایای ورزش کردن به وسیله بوروشورهای تبلیغاتی به خانواده ها		۸۰
درست کردن تراکت ها یا بوروشورهایی در سطح شهر جهت ایجاد انگیزه برای ورزش کردن		۸۱
آگاه کردن افراد جامعه از مضرات ورزش نکردن در زندگی		۸۲
برگزاری دوره های تخصصی		۸۳
برنامه ریزی ها و هماهنگی های لازم را برای رشد و توسعه فرهنگ ورزشی و فرهنگ سازی در همه زمینه ها و سطوح ورزشی به صورت مستمر	مدیریت و برنامه ریزی	۸۴
جهت دهی به برنامه ها و فعالیت های مختلف گذران اوقات فراغت مردم در راستای تأمین سلامت جسمی و بهداشت روانی، کسب نشاط و شادی، شناسایی و رشد استعدادها، تقویت تمایلات دینی و اخلاقی و هویت دینی و ملی		۸۵
تقویت همکاری ها و هماهنگی های بین بخشی در تدوین برنامه های مؤثر بر ارتقای سلامت زنان از طریق شورای عالی سلامت		۸۶
ایجاد هماهنگی میان کلیه دستگاه های سیاست گذاری، برنامه ریزی، اجرایی و نظارتی به منظور استفاده بهینه از توان و امکانات موجود و تبادل تجربیات، اطلاعات و منابع در خصوص اوقات فراغت افراد		۸۷
شناسایی و تلاش جهت رفع موانع فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر ارتقای سلامت مردم		۸۸
سالم سازی فضاهای ورزشی		۸۹
توسعه آموزش و پژوهشهای فرهنگی در ورزش کشور و ارائه به مراجع ذیربط برای تصویب		۹۰
تبیین اهداف و مبانی ارزشی، اجتماعی و زیستی ورزش و تربیت بدنی در جمهوری اسلامی با انجام مطالعات علمی		۹۱

مهارت بخشی و ارتقای سطح آگاهی، خردمندی و توانمندیهای فردی، خانوادگی و اجتماعی	توسعه	۹۲
تربیت انسانهای بلندهمت، امیدوار، بانشاط، مسؤولیت پذیر، قانونگرا، عدالتخواه، خلاق، وطندوست، جمع گرا، خودباور و ایثارگر	علمی و آموزشی	۹۳
انجام مطالعات و تحقیقات لازم در مورد رویکردهای فرهنگی و تربیتی ورزش و تربیتدنی با استفاده از ظرفیتهای علمی و دانشگاهی		۹۴
توسعه مطالعات لازم در زمینه رویکردهای فرهنگی و ارزشی ورزش و تربیتدنی با استفاده از ظرفیت های علمی و دانشگاهی کشور		۹۵
حمایت از مشارکت سازمان های غیردولتی در توسعه سلامت افراد	مشارکت بخش خصوصی	۹۶
مشارکت و سرمایه گذاری سازمان های دولتی، غیردولتی و آحاد مردم برای احداث مراکز فرهنگی و ورزشی		۹۷
توانمندسازی بخشه ای خصوصی، تعاونی و کاهش تصدی دولت از طریق خصوصی سازی و ایجاد تشکل های تعاونی و غیردولتی ورزشی		۹۸
فراهم نمودن زمینه های تشویق، تجلیل و قدردانی از دست اندرکاران امور فرهنگی تربیت بدنی بازرنگری مستمر، ارزشیابی و نظارت بر اجرای سیاست ها و برنامه های سلامت		۹۹
	تشویق و تنبیه	۱۰۰
تقویت فرهنگ ورزش و حمایت از فعالیت های ورزشی مناسب با وضعیت جسمانی	توسعه فرهنگ ورزش	۱۰۱
ایجاد تشکیلات ورزشی از طریق تقویت بودجه و امکانات ورزش آموزشگاهی و احداث و تجهیز فضاها و اماکن ورزشی سرپوشیده		۱۰۲
فراهم آوردن زمینه دستیابی زنان به امکانات ورزشی در کشور با رعایت موازین اسلامی به منظور تأمین شادابی و سلامت جسمی و روانی		۱۰۳
توسعه و ارتقای کیفی و کمی ورزش بانوان از طریق مشارکت سازمان صدا و سیما و همکاری نهادهای فرهنگی ذیربط با وزارت ورزش و جوانان		۱۰۴
شرکت در ورزش همگانی و نوع آن		۱۰۵
حق دسترسی فراگیر و عادلانه به امکانات ورزشی و آموزشی در زمینه تربیت بدنی و تفریحات سالم	ایجاد فرصت‌های برابر	۱۰۶
دسترسی زنان و دختران به امکانات موردنیاز ورزشی و بهینه سازی اوقات فراغت		۱۰۷
بهره مندی عادلانه آحاد مردم از امکانات ورزشی همگانی ایمن همراه با رعایت استانداردهای ملی و معیارهای منطقه ای و جهانی		۱۰۸
حقوق و فرصت های برابر افراد جامعه اعم از زن و مرد و بدون تبعیض بین آنان		۱۰۹
حق پرورش و شکوفایی استعدادهای ورزشی و حضور در میادین ورزشی در سطح ملی و بینالمللی متناسب با موازین اسلامی		۱۱۰
داشتن جامعه ای برخوردار از سلامت از طریق ورزش	توجه به رویکرد سلامت	۱۱۱
ارتقای امید به زندگی، تأمین سلامت و تغذیه سالم جمعیت و پیشگیری از آسیب های اجتماعی		۱۱۲
کاهش آسیب های اجتماعی در جامعه بافرهنگ سازی ورزش همگانی در بین همه اقشار مردم		۱۱۳
توسعه سلامت مردم در ابعاد جسمی، روانی، فرهنگی، اجتماعی و معنوی و پیشگیری از بیماری		۱۱۴
شرکت در ورزش همگانی و نوع آن (به تفکیک گروه های سنی و جنسیت)	توجه به ورزش همگانی	۱۱۵
تدوین و اجرای برنامه جامع ورزش همگانی، قهرمانی و بومی و توجه به کارکردهای ورزش در ابعاد مختلف		۱۱۶
افزایش اعتبارات، امکانات، ساعات درسی و فعالیت های ورزشی دختران و پسران در مدارس و دانشگاه ها		۱۱۷

	تربیتی	
ساماندهی وضعیت فرهنگی ورزش قهرمانی و حرفه ای کشور به ویژه در سطح فدراسیون ها و باشگاه های ورزشی حرفه ای		۱۱۸
برنامه ریزی در جهت ترویج فضائل اخلاقی، روحیه پهلوانی و جوانمردی و پرهیز از الگوسازی کاذب	توجه به	۱۱۹
حضور در ورزش قهرمانی و حرفه ای و نوع آن (به تفکیک گروه های سنی و جنسیتی)	ورزش قهرمانی	۱۲۰

کدگذاری انتخابی

در مرحله بعد کدگذاری، تعدادی مضامین فراگیر مورد شناسایی قرار گرفت که مفاهیم کلیدی تحقیق را بیان می‌کند. این مضامین بر پایه مضامین محوری بنا شده است، ولی در سطح تجرید بالاتر از آن ها قرار دارند. در این مرحله به طور مستقیم از هر ایده‌ای که زیربنای تحقیق را تشکیل داده، استفاده شده و تلاش می‌شود که تعداد کدهای انتخابی تا حد ممکن محدود شوند و به حداقل معقولی برسند تا در نهایت مضامین نهایی که شامل عوامل مؤثر بر تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی هستند، شناسایی شوند. برای اطمینان از اعتبار کدگذاری ها و مقولات تشکیل شده و نام گذاری شده توسط پژوهشگر اول، این موارد به وسیله پژوهشگران دوم و سوم مورد بازبینی قرار گرفت. در نهایت با اعمال برخی نظرات افراد دخیل و کسب اجماع، مقولات نهایی شکل گرفت. در مرحله دوم، مقولات استخراج شده در مرحله قبل، با برخی از افراد مصاحبه شده که در دسترس پژوهشگران بودند، در میان گذاشته شد و نظرات آن ها مورد بررسی قرار گرفت و مشخص گردید که مقولات شکل گرفته و نتایج استخراج شده، انعکاسی نسبتاً صحیح از دیدگاه های آن ها می باشد و در مواقع وجود تناقض اختلاف های موجود رفع و مقولات نهایی استخراج گردید و در انتها موءلفه ها نام گذاری، مقوله بندی و رتبه بندی گردید.

جدول ۲: کدگذاری انتخابی

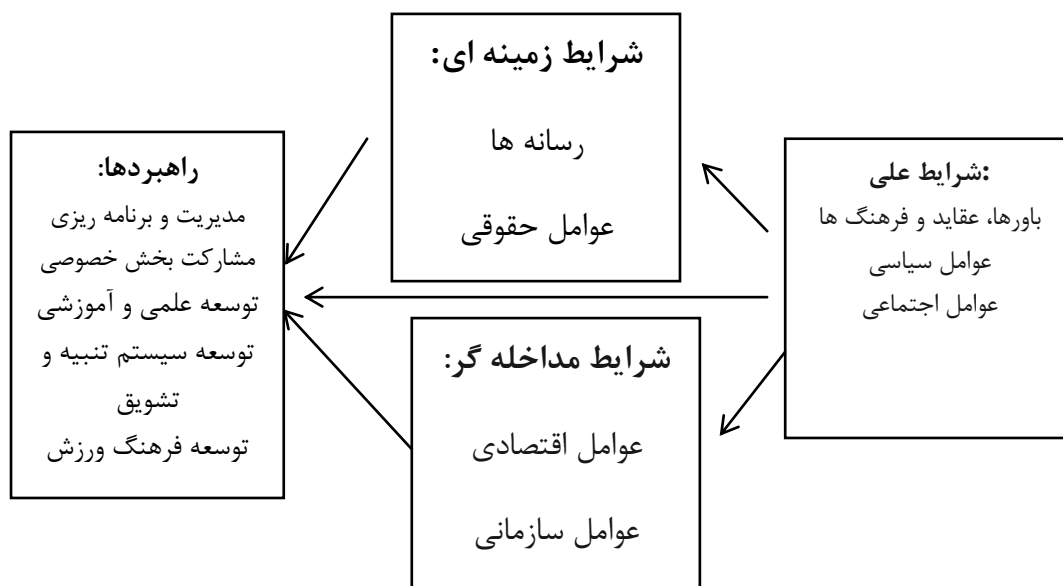
عوامل	ردیف
عوامل سازمانی	۱
باورها، عقاید و فرهنگ ها	۲
عوامل اقتصادی	۳
عوامل سیاسی	۴
رسانه ها	۵
عوامل اجتماعی	۶
عوامل انسانی	۷
تکنولوژی	۸
حقوقی	۹
تبلیغات	۱۰
مدیریت و برنامه ریزی	۱۱

مشارکت بخش خصوصی	۱۲
توسعه علمی و آموزشی	۱۳
سیستم تشویق و تنبیه	۱۴
توسعه فرهنگ ورزش	۱۵
ایجاد فرصت های برابر	۱۶
توجه به رویکرد سلامت	۱۷
توجه به ورزش همگانی تربیتی	۱۸
توجه به ورزش قهرمانی	۱۹

در انتها، با یافتن رابطه نهایی بین مقوله های به دست آمده از کدگذاری انتخابی، الگوی نظری زیر شامل عوامل سازمانی، باورها و عقاید و فرهنگ ها، عوامل اقتصادی، سیاسی، انسانی، تکنولوژی، حقوقی، تبلیغات جهت تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی شناسایی و تدوین گردید (شکل شماره ۱). پس از تدوین الگو برای افزایش اعتبار آن، الگو هایی در اختیار اساتید و متخصصان قرار گرفت که هم به مقوله تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی آشنا بودند و هم به روش کیفی آشنایی داشتند. از این متخصصین خواسته شد تا نظرهای خود را در مورد فرایند طراحی الگوی تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه آماری ارائه دهند. اکثر اساتید و متخصصان، الگو را مورد تأیید قرار دادند و نظرات اصلاحی را اعمال نمودند که در نهایت مدل پارادایمی تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی طراحی گردید.

طراحی مدل پارادایمی تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی

براساس هدف اصلی پژوهش، به دنبال پاسخ به این سوال بوده ایم که عوامل موثر در تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی کدام اند؟ در شکل زیر مدل پارادایمی پژوهش حاضر ارائه شده است. همان طور که مشاهده می گردد، مدل حاضر شامل ۵ بعد می باشد: بعد اول در بردارنده شرایط علی شامل؛ باورها، عقاید و فرهنگ ها، عوامل سیاسی و عوامل حقوقی می باشد. بعد دیگر، شرایط زمینه ای را در بر می گیرد که شامل رسانه ها، عوامل حقوقی و تبلیغات می شود. بعد مداخله گر شامل؛ عوامل اقتصادی، عوامل سازمانی و عوامل انسانی می باشد. کل این سه بعد به بخش راهبردها منتهی می گردد. بخش راهبردها نیز شامل مدیریت و برنامه ریزی، مشارکت بخش خصوصی، توسعه علمی و آموزشی، توسعه سیستم تنبیه و تشویق و توسعه فرهنگ ورزش می شود. در نهایت بخش راهبردها به بخش پیامدها منتهی می گردد. این بخش نیز شامل عواملی از جمله بهبود تکنولوژی در ورزش، ایجاد فرصت برابر، توجه به رویکرد سلامت، توجه به ورزش همگانی و تربیتی و توجه به ورزش قهرمانی می شود.

شکل ۱- مدل پارادایمی تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی

مرحله دو: بخش کمی

اولویت بندی اوزان نهایی تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی براساس تکنیک سلسله مراتبی فازی:

در این بخش، نتایج به دست آمده از تحلیل پرسشنامه ارائه می‌شود و درصداً تا به این سوال پاسخ دهیم که کدام یک از عوامل شناسایی شده در تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی بیشترین مقدار را بدست آورده است. میانگین رتبه های عوامل شناسایی شده در تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی در جدول ذیل ارائه شده است. برای این منظور، محققین در مرحله اول درصداً تأیید ساختار زیر بنایی مجموعه نسبتاً بزرگی از متغیرها هستند و پیش فرض اولیه محققین آن است که هر متغیری ممکن است با هر عاملی ارتباط داشته باشد. روش AHP توسط فردی به نام ساعتی، در دهه ۱۹۷۰ پیشنهاد شد. این روش یکی از پرکاربردترین روش های تصمیم گیری چند معیاره است. این روش مانند مغز انسان انجام می‌شود، به تحلیل مسائل می‌پردازد. در جدول زیر ترتیب اولویت بندی اوزان نهایی برای ۵ بعد تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی شامل؛ بعد علی، بعد زمینه‌ای، بعد مداخله گر، بعد راهبردها و بعد پیامدها که توسط روش سلسله مراتبی AHP وزن‌دهی شده است، ارائه می‌شود:

جدول ۳: اوزان نهایی تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی براساس تکنیک AHP

رتبه	سهم درصدی اهمیت	وزن اهمیت	رتبه بندی تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی	عوامل
۱۲	٪۲۱	۰,۲۰۷	باورها، عقاید و فرهنگ ها	بعد علی
۳	٪۴۲	۰,۴۲۶		
۵	٪۳۷	۰,۳۶۷		
۱	٪۴۴	۰,۴۴۱	رسانه ها	بعد زمینه‌ای
۱۷	٪۱۸	۰,۱۸۱	عوامل حقوقی	
۴	٪۳۸	۰,۳۷۸	تبلیغات	
۲	٪۴۴	۰,۴۳۵	عوامل اقتصادی	بعد مداخله گر
۷	٪۲۵	۰,۲۵۳	عوامل سازمانی	
۶	٪۳۱	۰,۳۱۲	عوامل انسانی	
۱۱	٪۲۱	۰,۲۱۵	مدیریت و برنامه ریزی	بعد راهبردها
۱۳	٪۲۱	۰,۲۰۵	مشارکت بخش خصوصی	
۱۶	٪۱۸	۰,۱۸۵	توسعه علمی و آموزشی	
۱۸	٪۱۷	۰,۱۶۹	توسعه سیستم تنبیه و تشویق	
۹	٪۲۳	۰,۲۲۶	توسعه فرهنگ ورزش	
۱۴	٪۲۰	۰,۲۰۴	بهبود تکنولوژی در ورزش	بعد پیامدها
۱۵	٪۲۰	۰,۲۰۲	ایجاد فرصت برابر	
۱۹	٪۱۵	۰,۱۴۸	توجه به رویکرد سلامت	
۸	٪۲۳	۰,۲۲۷	توجه به ورزش همگانی و تربیتی	
۱۰	٪۲۲	۰,۲۱۹	توجه به ورزش قهرمانی	

مطابق با نتایج اولویت بندی اوزان نهایی تکنیک سلسله مراتبی فازی؛ از بین عوامل مربوط به بعد علی؛ عوامل سیاسی بیشترین و عامل باورها، عقاید و فرهنگ ها کمترین تأثیر را بر تحریک تقاضا برای ورزش

در جامعه ایرانی دارند، از بین عوامل مربوط به بعد زمینه‌ای، رسانه‌ها بیشترین و عوامل حقوقی کمترین تاثیر را بر تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی دارند، از بین عوامل مرتبط بعد مداخله گر، عوامل اقتصادی بیشترین و عوامل سازمانی کمترین تاثیر را بر تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی دارند، از بین عوامل مرتبط با بعد راهبردها، عامل مدیریت و برنامه ریزی بیشترین و عامل سیستم تنبیه و تشویق کمترین تاثیر را بر تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی دارد و در نهایت از بین عوامل مربوط به بعد پیامدها؛ عامل توجه به ورزش همگانی و تربیتی بیشترین و عامل توجه به رویکرد سلامت کمترین تاثیر را بر تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی دارد. همچنین در رتبه بندی نهایی ۱۹ مقوله؛ رسانه‌ها، عوامل اقتصادی، عوامل سیاسی و تبلیغات بیشترین و عوامل توسعه علمی و آموزشی، عوامل حقوقی، توسعه سیستم تنبیه و تشویق و توجه به رویکرد سلامت کمترین تاثیر را بر تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی دارد.

محاسبه نرخ ناسازگاری

پس از اولویت بندی نوبت به محاسبه نرخ سازگاری می‌رسد، اگر نرخ سازگاری کمتر از ۰,۱ باشد نشان دهنده این است که در مقایسات زوجی سازگاری قابل قبولی وجود دارد. نرخ ناسازگاری برای بعد علی، بعد زمینه‌ای، بعد مداخله گر، بعد راهبردها و بعد پیامدها توسط نرم افزار اکسپرت چویس محاسبه شده است و در جدول زیر ارائه شده است:

جدول ۴. محاسبه نرخ ناسازگاری عوامل مربوط به تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی	
ابعاد	نرخ ناسازگاری
بعد علی	۰,۰۰۵۶۵۳۲
بعد زمینه‌ای	۰,۰۱۲۳۲۵
بعد مداخله گر	۰,۰۰۲۳۶۳۵
بعد راهبردها	۰,۰۰۴۸۶۵۹
بعد پیامدها	۰,۰۰۳۶۵۲

چون تمامی اوزان سازگاری کمتر از ۰,۱ می‌باشد لذا می‌توان بیان نمود که در میان مقایسات زوجی سازگاری قابل قبولی وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی به انجام رسیده است. در این پژوهش تلاش شده تا مدلی ارائه شود و در آن جزییات تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی به بوته نمایش گذاشته شود. در نتیجه گیری مطالعه؛ آن چه بیان می‌شود، بر پایه یافته‌های محقق و بر اساس مدل پیشنهادی ارائه می‌گردد:

نتایج پژوهش نشان داد که توسعه علمی و آموزشی، عوامل حقوقی، توسعه سیستم تنبیه و تشویق و توجه به رویکرد سلامت کمترین تاثیر را بر تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی دارند و عوامل رسانه ها، عوامل اقتصادی، عوامل سیاسی و تبلیغات بیشترین تاثیر را بر تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی دارند. بر اساس نظرات کارشناسان، تحریک تقاضا برای ورزش نیازمند پارادایم های ویژه ای است که در این پژوهش تحت عنوان عوامل موثر به آن اشاره شده است که راهگشای تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی می باشد. عوامل موثر بیان می دارد که برنامه ریزی، الگوگیری از کشورهای موفق، حرکت به سمت خصوصی سازی و بستر های حمایتی، شفاف بودن قوانین و مقررات نقش ویژه ای را ایفاء می کنند و همچنین کم رنگ بودن حمایت های دولتی، وجود محدودیت ها و ممنوعیت های اجتماعی، ویژگی های شخصیتی، طبقه اجتماعی افراد عوامل مداخله گر در اجرای راهبردها هستند. در این راستا مصاحبه شوندهگان بیان می کنند، که می توانیم برای افراد جامعه یک شناسنامه سلامت ایجاد کنیم و یا یک آیتمی برای کنترل سلامت داشته باشیم (تست). بدین ترتیب می توان آیتمی سلامتی افراد را چک نمود. مصاحبه کنندگان به نقش دولت در تحریک تقاضا برای ورزش اشاره کردند. دولت می تواند در زمینه ورزش سلامت محور گام های اساسی بر دارد. به این ترتیب که دولت می تواند با استفاده از قرار دادن یارانه روی یکسری فعالیت های ورزشی یا باشگاه های ورزشی به طوری باعث شود که هزینه مربوطه پایین بیاید و برای روی آوردن افراد جامعه به ورزش ایجاد انگیزه نماید. در رسانه های کشور توسعه یافته تاکید شدیدی بروی سبک زندگی وجود دارد. کاری که در کشور ما اتفاق نیفتاده است و در بحث آموزش هم دولت با نهادهای عمومی، آموزشی خاصی انجام نداده است. دو مسؤل اصلی این حوزه یعنی وزارت بهداشت و وزارت ورزش و جوانان کشور به شمار می روند که متاسفانه تحرک کمی از آن ها در این زمینه؛ یعنی فعالیت آموزشی سلامت محور دیده شده است. ورزش و سلامت پیوند تنگاتنگی با هم دارند و می توان با فرهنگ سازی، این دو مقوله را در جامعه نهادینه کرد. به اعتقاد محقق، ورزش سلامت محوری یک صنعت مولد است و اگر این موضوع به بخش خصوصی واگذار شود و بستر رشد آن فراهم شود در سلامت جامعه تاثیر به سزایی خواهد داشت. در نتیجه رویکرد ویژه به تحریک تقاضا برای ورزش با طراحی نظام مدیریت که متضمن راهبردهایی نظیر تدوین برنامه، توسط بیمه تامین اجتماعی و بیمه سلامت، تدوین برنامه همکاری بین وزارت بهداشت و وزارت ورزش و جوانان می باشد.

برخی از مصاحبه شوندهگان اعتقاد داشتند که عوامل سازمانی نیز در تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی می تواند موثر باشد. مثلا فعالیت آموزشی سلامت محور توسط وزارت بهداشت و ورزش جوانان کشور بر سطح نهادینه شدن ورزش در جامعه می تواند تاثیرگذار باشد. افراد آموزش دیده بهتر می توانند فواید و اهمیت ورزش همگانی را درک کنند و به افراد دیگر نیز انتقال دهند. آموزش افراد می تواند موجب افزایش آگاهی ها، ادراکات و قدرت تحلیلی فرد شود، از این رو به نظر می رسد افراد آموزش دیده بهتر بتوانند فواید و اهمیت مشارکت در ورزش و فعالیت های بدنی را درک کنند و از این رو تمایل بیشتری برای مشارکت در فعالیت های بدنی و ورزشی داشته باشند. تعدادی مصاحبه شوندهگان اعتقاد داشتند که برخی از عوامل انسانی بر تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی تاثیر دارد. افرادی به

ورزش می پردازند که توانایی انجام آن را دارند، البته پاره‌ای مواقع توانایی را دارند، ولی به دلایلی ورزش نمی‌کنند، مانند ترس از آسیب دیدگی، خجالتی بودن و...

همان طور که بیان شد، پذیرش یک عمل، از عوامل موثر در نهادینه شدن آن است. از طرفی یکی از عوامل موثر بر پذیرش یک رفتار توسط یک فرد «ادراک فرد از توانایی‌های خود در زمینه آن رفتار» است. این توانایی‌ها به دانش و مهارت های لازم و استعداد خاص در یک حوزه و یا به عبارتی راه‌های شناختی برای حل یک مسئله یا انجام یک وظیفه خاص گفته می‌شود. افرادی که به این درک رسیده اند که توانایی انجام کاری را دارند، به سمت آن کار سوق و تشویق می‌شوند. از طرفی باید به این نکته نیز توجه داشت که یک فرد ممکن است مهارت ها و توانایی های لازم در یک زمینه را داشته باشد، اما درک وی از توانایی های خود ضعیف باشد. از این رو، اگر افراد به این درک برسند که توانایی و مهارت لازم برای مشارکت در ورزش را دارند گرایش بیشتری به این کار پیدا می‌کنند.

همچنین مصاحبه شونده‌گان اعتقاد داشتند که منابع انسانی متخصص و کارآمد می‌تواند به نهادینه کردن ورزش در وجود افراد و در نهایت در کل جامعه کمک شایانی کند. پیشبرد ورزش همگانی در گرو وجود مدیران متخصص ورزش، مربیان ورزش و... است. مهم ترین دلیل توسعه کشورهای پیشرفته، منابع انسانی است. نیروی انسانی متخصص و کارآمد مهم ترین سرمایه هر سازمان و جامعه است. بر همین مبنا، منابع انسانی شایسته می‌تواند از عوامل تحریک تقاضا برای ورزش باشد. نیروی انسانی متعهد و متخصص می‌تواند به رشد و توسعه ورزش در کشور و نهادینه شدن آن در جامعه کمک کند. نتایج تحقیق آفرینش خاکی و همکاران (۱۳۸۴)، نشان داد که نیروی انسانی متخصص نقش مهمی در توسعه ورزش همگانی کشور دارد. ممتازبخش و فکور (۱۳۸۶)، یکی از راهکارهای ارتقاء و توسعه ورزش همگانی بانوان را تربیت مربیان می‌داند. بروسند (۱۹۹۶)، مربیان ورزشی را از افراد تاثیرگذار بر کودکان جهت گرایش به ورزش و فعالیت بدنی در سال های اولیه زندگی شان می‌داند. سعیدی (۱۳۹۰) داشتن مهارت و تجربه را موجب افزایش تمایل و گرایش شهروندان تهرانی به مشارکت در ورزش ذکر کرد.

به اعتقاد مصاحبه شونده‌گان عوامل اقتصادی^۱ بر تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی تاثیر می‌گذارد. وقتی فرد درآمد و پول کافی برای رفع احتیاجات اولیه خود نداشته باشد، به ورزش کردن فکر نمی‌کند، ولی اگر درآمد کافی داشته باشد و برای هزینه کردن مشکل نداشته باشد، شاید بخشی را هم صرف ورزش کند. بنابراین سطح درآمد و امکانات می‌تواند از عوامل موثر بر نهادینه شدن ورزش همگانی در وجود افراد و کل جامعه باشد. افراد با توانایی مالی بهتر و وجود امکانات ورزشی مناسب، بیشتر می‌توانند در فعالیت های ورزشی شرکت کنند و تکرار این فعالیت در طول زمان تبدیل به یک عادت گردد. تحقیقات نیز رابطه بین عوامل اقتصادی و فعالیت های بدنی را تأیید کرده اند. اسچونبورن و بارنز

^۱ براساس نتایج تکنیک سلسه مراتبی فازی، از عوامل مهم بر تحریک تقاضا در ورزش برای جامعه ایرانی، عامل اقتصادی می‌باشد.

(۲۰۰۲)، بیان کردند شیوع فعالیت بدنی زمانی اوقات فراغت در افراد، با افزایش سطح درآمد افزایش پیدا می کند. فاررل و شیلدز (۲۰۰۰) اظهار داشتند مشارکت در ورزش به طور مثبتی با درآمد خانوادگی مرتبط است. انجمن ایرلند شمالی (۲۰۱۰) بیان کرد به نظر می رسد سطح درآمد بر روی قابلیت دسترسی افراد به اماکن تفریحی اثر دارد. فانتیدو و همکاران (۲۰۱۱)، درآمد را معیار مهمی برای مشارکت در فعالیت های ورزشی و تفریحی می دانند.

یافته های این پژوهش می تواند به تحریک تقاضای برای ورزش در ایران برای همه دوره های سنی کمک شایاتی نماید. با توجه به یافته های پژوهش و راهکارهای پیشنهادی این پژوهش، می توان این گونه بیان نمود که شناخت عمیق مشکلات و موانع بر پایه مطالعات پژوهشی و تحلیل آن ها در فرایند مدیریت و برطرف کردن آن ها گامی موثر در تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی به شمار می آید. در این بخش دانشگاه ها و مراکز پژوهشی باید نقشی فعال ایفاء نمایند. نیز مطالعه تطبیقی و الگوبرداری از کشورهای پیشرو و با تجربه در ورزش و بومی سازی آن با توجه به توانایی ها و امکانات موجود است. این فرایند نیز با توجه به ظرافت های علمی و داشتن روش شناسی دقیق علم، باید توسط کارشناسان و مراکز علمی هدف گذاری شود. می توان گفت که اصلاح ساختار موجود ورزش همگانی ضروری است، به طوری که در ارکان نظام ورزش همگانی سیاست گذاری، برنامه ریزی، اجرا و نظارت ضمن تفکیک از یکدیگر، مکمل هم باشند. همچنین آموزش و آگاه سازی عمومی و ایجاد مشارکت وسیع و فراگیر در الگوی سیاست گذاری ورزش ایران نقش محوری داشته باشد. زیرساخت های سخت افزاری و طراحی نرم افزاری توسعه ورزش همگانی در ایران، ابتدا باید توسط دولت و نهادهای مسئول در ورزش همگانی ایجاد شود و راهبردهای سازمانی و استاندارد سازی فعالیت های مربوط به ورزش در اولویت قرار گیرند.

در نهایت در پژوهش های آتی می توان سعی در طراحی چارچوب مفهومی تحریک تقاضا برای ورزش در جامعه ایرانی نمود، به نحوی که در این چارچوب مفهومی؛ مخاطبان اصلی تحریک تقاضا و نیازهای اطلاعاتی آنان، ویژگی های کیفی اهداف، عناصر و مؤلفه های تحریک تقاضا برای ورزش را مشخص نمود. همچنین در پژوهش های آتی می توان با در نظر گرفتن استانداردهای سازمان ورزش جهانی، سعی در امکان سنجی و پیاده نمودن شاخص های دیگر در محیط ایران نمود و یافته های این پژوهش را به صورت پرسشنامه در اختیار خبرگان و جامعه مورد نظر قرار داد تا با نتایج حاصل از این پژوهش مورد مقایسه قرار گیرد.

منابع

- خبیری، ا. ع، م، اسدی دستجردی، ح، گودرزی، م. (۱۳۹۳)، بررسی عوامل سازمانی موثر در نهادینه کردن ورزش همگانی در ایران. پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، ۱۰(۲۰)، ۶۳-۷۶.
- بنار، ن، دستوم، ص، رستمی، گ، محدث، ح، (۱۳۹۷)، طراحی مدل توسعه مشارکت ورزشی (مطالعه موردی استان گیلان)، مدیریت منابع انسانی در ورزش، ۵(۲)، ۲۱۷-۲۳۴.

- پارساجو، ع، جوادی پور، م، زارعیان، ح، (۱۳۹۷). تعیین راهبردهای مشارکت اجتماعی در ورزش همگانی ایران، پژوهش های معاصر در مدیریت ورزشی، ۸ (۱۶)، ۱۳-۲۸.
- پورکیانی، م، حمیدی، م، گودرزی، م، خبیری، م، (۱۳۹۶). تحلیل اثرگذاری ورزش حرفه ای و قهرمانی بر توسعه ورزش، مطالعات مدیریت ورزشی، ۴۲، ۷۲-۵۵.
- جوادی پور، م، سمیع نیا، م، (۱۳۹۲). تبیین موقعیت راهبردی و ارائه استراتژی توسعه ورزش همگانی در ایران، پژوهش های معاصر در مدیریت ورزشی، ۳ (۵)، ۱۵-۲۸.
- سجادی، س. ا، راسخ، ن، رضوی، س. م. ح و دوستی، م، (۱۳۹۶). مطالعه تطبیقی ساختار ورزش ایران و کشورهای منتخب اروپا، مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. ۳۶، ۴۲-۲۳.
- شعبانی، ع، (۱۳۹۶). مطالعه تحلیل محیطی ورزش قهرمانی و حرفه ای نیروهای مسلح کشور، فصلنامه مدیریت نظامی. ۲ (۱۷)، ۹۳-۱۱۴.
- طالبی، ک، سجادی، س. م، رسولیان، پ، (۱۳۹۶). شناسایی مختصات تفکر استراتژیک کارآفرینانه، فصلنامه پژوهشی توسعه کار آفرینی، ۹ (۴)، ۶۳۳-۶۵۲.
- فلاحتی، س، شکاری، ر، (۱۳۹۵). اثر وضعیت اقتصادی و اجتماعی افراد بر مشارکت آن ها در فعالیت های ورزشی با تأکید بر اوقات فراغت، اولین همایش ملی تحولات علوم ورزشی در حوزه سلامت، پیشگیری و قهرمانی، قزوین، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، ۷-۱.
- قربانی، م. ح، وحدانی، م، (۱۳۹۵). طراحی الگوی شایستگی های کارآفرینان در صنعت ورزش ایران، مطالعات مدیریت ورزش، ۳۹، ۲۰۵-۲۲۸.
- قادری، ج. ع، غفوری، ف، غفوری، ح، (۱۳۹۷). شناسایی عوامل تاثیرگذار در توسعه ورزش ناجا، فصلنامه علمی- پژوهشی مدیریت منابع در نیروی انتظامی، ۶ (۴)، ۱۳۷-۱۶۲.
- نظری، ر، (۱۳۹۷). نقش ورزش در آینده توسعه ایران، نشریه پویا، فکر توسعه، مجموعه مقالات توسعه (۵): ۲۹-۹۷

- Amorós-Aguilar, L., Portell-Cortés, I., Costa-Miserachs, D., Torras-Garcia, M., Riubugent-Camps, È. Almolda, B., & Coll-Andreu, M. (2020). The benefits of voluntary physical exercise after traumatic brain injury on rat's object recognition memory: A comparison of different temporal schedules. *Experimental Neurology*, 326, 113178.
- Berg, B. K., Fuller, R. D., & Hutchinson, M. (2018). "But a champion comes out much, much later": A sport development case study of the 1968 US Olympic team. *Sport Management Review*, 21(4), 430-442.
- Ferkins, L., Shilbury, D., & O'Boyle, I. (2018). Leadership in governance: Exploring collective board leadership in sport governance systems. *Sport Management Review*, 21(3), 221-231.
- Hallmann, K., & Breuer, C. (2014). The influence of socio-demographic indicators economic determinants and social recognition on sport participation in Germany. *European Journal of Sport Science*, 14(sup1), S324-S331.

- Laitinen, J., & Meristö, T. (2018). ROME WAS NOT BUILT IN ONE DAY: Future-oriented regional development towards energy-efficient residential areas. Proceedings of the METNET Seminar 2017 in Cottbus, p. 148-155, Hame University of Applied Sciences. URN: ISBN: 978-951-784-793-3.
- McCreary, C., Miller-Perrin, C., & Trammell, J. (2019). Past Sports Participation, Self-Efficacy, Goal Orientation, and Academic Achievement among College Students. *Psi Chi Journal of Psychological Research*, 24(3).
- Mull Richard F., Kathryn G., Bay less, Craig M., Ross Lynn M. Jamieson. (2005) "Recreational Sport management", *Human Kinetics*, 4th edition, pp.: 123.
- Priem, R. L., Wenzel, M., & Koch, J. (2018). Demand-side strategy and business models: Putting value creation for consumer's center stage. *Long range planning*, 51(1), 22-31.
- Plevinsky, J. M., Wojtowicz, A. A., Pouloupoulos, N., Schneider, K. L., & Greenley, R. N. (2018). Perceived impairment in sports participation in adolescents with inflammatory bowel diseases: a preliminary examination. *Journal of pediatric gastroenterology and nutrition*, 66(1), 79-83.
- Svensson, P. G., & Hambrick, M. E. (2019). Exploring how external stakeholders shape social innovation in sport for development and peace. *Sport management review*, 22(4), 540-552.
- Tengpongsthorn, W. (2017). Factors affecting the effectiveness of police performance in Metropolitan Police Bureau. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 38(1), 39-44.
- Winfree, J. A., Rosentraub, M. S., Mills, B. M., & Zondlak, M. P. (2018). Demand and the Sport Business: Customers' Changing Expectations. In *Sports Finance and Management* (pp. 270-312). Taylor & Francis.